

Anna Bujnowska

Krzywy uśmiech "Szczutka" (o literackim stereotypie Niemca-wroga), Ewa Skorupa, "Rocznik Komisji Historycznoliterackiej PAN w Krakowie" T.22 (1985) : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 29/3-4 (101-102), 326

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SINKO Zofia: "Filozof" angielski i jego wzór życia szczęśliwego. "Rocznik Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza" R. 19: 1984 (wyd. 1985), s. 105-114.

Autorka omawia utwór Johna Pomfreta (1667-1702) pt. "The choice", który ukazał się w polskich przekładach: po raz pierwszy w 1770, a po raz drugi - w 1785 r. W tekst ten wpisał Pomfret ideał zacnego i szczęśliwego bytowania wiejskiego dżentelmena, żyjącego blisko natury oswojonej i uładowanej, a jednocześnie związanego z kulturą. Model ten cechuje niechęć do życia w tłumie i nadmiernej aktywności. Propozycje "pewnego filozofa wieku tego" (tak nazwał Pomfreta tłumacz polski) bliskie były także naszemu piśmiennictwu oświeceniowemu, w którym spotykamy pochwały stylu życia opartego na zasadzie horacjanńskiej "aureae mediocritatis".

BP/101-102/149

K.M.

SKORUPA Ewa: Krzywy uśmiech "Szczutka" (o literackim stereotypie Niemca-wroga). "Rocznik Komisji Historycznoliterackiej PAN w Krakowie". T. 22: 1985, s. 77-100.

Literatura polska w okresie zaborów stworzyła stereotyp Niemca-wroga. Autorka analizuje ten stereotyp na przykładzie galicyjskiego pisma polityczno-satyrycznego "Szczutek", ukazującego się we Lwowie w latach 1869-1896. Wydawcą był Liberat Zajączkowski - autor wielu drukowanych tam tekstów. Pismo stworzyło galerię "śmiesznych bohaterów", którzy - dzięki charakterystycznemu dla każdego z nich językowi - umożliwiali wszechstronne spojrzenie na galicyjską społeczność. Obraz Niemca pojawia się w piśmie bardzo często - jest to przeważnie Niemiec-Prusak, z którego można bezkarnie kpić, a który miał wiele cech Niemca-Austriaka. Przedmiotem satyry politycznej był głównie Bismarck, ale także inne postacie z życia politycznego Prus, oraz anonimowe postacie Prusaków kryjące w sobie wyszydzane cechy Austriaków.

BP/101-102/150

A.B.